

Nyhetsbrev nr 20

2012-11-22

**SWESIAQ/Komin: Höstmöte i Umeå 23/10
Att lyckas med inomhusmiljöutredningar!**

Inomhusmiljön i Hotings skola diskuteras på mötet.

Mötet blev lyckat och lokalen fullsatt. Fler än 50 personer deltog på plats och dessutom kunde 11 SWESIAQ-medlemmar följa presentationerna via webinar på sin egen dator i hemorten. Alla SWESIAQ-medlemmar som inte kunde delta kan istället ladda ner och läsa presentationerna på www.swesiaq.se.

**Stärkta samband mellan fukt eller mögel/
bakterieväxt och olika hälsobesvär**

Under några år har olika forskarteam gjort systematiska genomgångar av vetenskapliga studier som handlat om sambanden mellan fukt- och/eller mögelrelaterade hälsobesvär. I sådana här undersökningar är ofta svårt att skilja mellan fukt och mögel: Om det förekommer fukt så brukar det förr eller senare även uppstå mögelväxt. Samtidigt kan det vara så att fukten orsakar andra emissioner som kan påverka hälsan (t.ex. alkalisk fuktnekbrytning när man limmar plastmattor på fuktig betong). Man måste också komma ihåg att när det blir fuktigt trivs inte bara mögelsvampar, även bakterier börjar föröka sig. Även sedan fukten torkat ut kan det finnas kvar partiklar med hälsoeffekter. Både mögel och bakterier innehåller olika ämnen/beståndsdelar som misstänks kunna påverka hälsan. Tyvärr vet man ganska litet om, och i så vilka, av dessa ämnen som verkligen har hälsobetydelse. Därför

kan man inte uttala sig om vad som är den verkliga orsaken. I en aktuell genomgång ([Mendell m.fl. 2011, klicka på länken för att ladda ner artikeln](#)) konstateras däremot att följande hälsoeffekter har ett *epidemiologiskt samband* med fukt och/eller mögel:

- Antalet personer som utvecklar astma ökar
- Personer som redan har astma blir sämre
- Andnöd
- Väsande andning
- Hosta
- Luftvägsinfektioner/luftförskatarr
- Allergisk snuva
- Eksem
- Övre luftvägsbesvär

Sambanden gäller för både allergiker och icke-allergiker. När det gäller försämring av astma hos *barn* anser man också att mycket talar för att fukt/mögel verkligen *orsakar* en försämring.

Vad menar man med fukt/mögel? Ja, enligt artikeln fungerar det bättre att (mer eller mindre subjektivt) notera närvaro av fukt, synligt mögel, mögellukt eller tidigare vattenskada som indikatorer för fukt/mögel än att göra någon sorts kvantitativ mikrobiologisk mätning. Ingen av de hittills undersökta mätmetoderna har visat sig ha ett *säkert* samband med hälsoeffekterna – ibland hittar man samband, ibland inte. Att odla fram levande mögel efter luftprovtagning har enligt artikeln visat sig fungera dåligt som metod för att förutsäga hälsoeffekter.

Vi får alltså vänta på att forskarna tar reda på exakt vad som händer i människokroppen när vi utsätts för en fukt-/mögelskada. Medan vi väntar bör vi sanera fukt-/mögelskadade byggnader där människor vistas. I USA har man uppskattat att 21 % av astmafallen är kopplade till fukt eller mögel till en årlig kostnad av 3,5 miljarder \$.

Anders Lundin

Ny arbetsgrupp: Utredning av mikrobiell växt i byggnader

Arbetsgruppens arbete ska ses som ett komplement till SWESIAQ-modellen när det gäller mikrobiella emissioner. Arbetsgruppens uppgift är att ta fram praktiskt användbara råd om hur man undersöker om det förekommer mikrobiell växt i en byggnad som kan påverka människors hälsa.

Råden ska behandla bl.a. följande ämnen:

- Kända riskkonstruktioner för mikrobiell växt
- Hur undersöker man om det är en riskkonstruktion?
- Enkla oförstörande undersökningar för att lokalisera mikrobiell växt
- Råd för byggnadsingrepp för att konstatera mikrobiell växt
- Råd för materialprovtagning
- Lämpliga analysmetoder för materialprov
- Råd för luftprovtagning
- Lämpliga analysmetoder för luftprov
- Tolkning av analysresultat

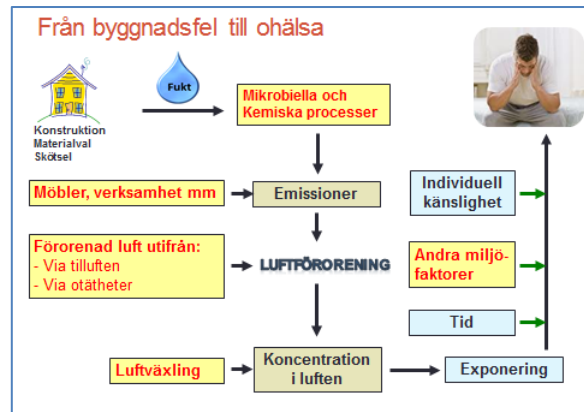
En delrapport ska avrapporteras vid SWESIAQ:s årsmöte (före utgången av april 2013). Arbetsgruppen är öppen för alla SWESIAQ-medlemmar.

Om du vill delta i arbetet skicka ett epostmeddelande till mikrober@swesiaq.se. Ansvarig för arbetsgruppen är Aime Must.

Arbetsgruppen för SWESIAQ-modellen fortsätter att jobba

Arbetsgruppens uppgifter är att, utgående från nuvarande version av SWESIAQ-modellen (version 5), arbeta vidare med texten så att den blir tydligare.

Gruppen ska också ta fram mer kortfattade dokument som riktar sig till olika målgrupper och har en mer slagkraftig layout. En delrapport ska avrapporteras vid SWESIAQ:s årsmöte (före utgången av april 2013).

Om du är SWESIAQ-medlem och vill delta i gruppen: Läs igenom SWESIAQ-modellen ver. 5 (finns på hemsidan), skriv ner dina tankar och vad du vill förändra i ett epostmeddelande till swesiaqmodellen@swesiaq.se. Alla som gör det kommer att kallas till ett första möte (telefonkonferens via internet, preliminärt **10 december kl 13**). Ansvarig för arbetsgruppen är Anders Lundin.

Nya byggregler på gång

Boverket har lämnat förslag till revidering av byggreglerna och SWESIAQ har haft tillfälle att lämna synpunkter. En huvudpunkt när det gäller förslag som har betydelse för inomhusmiljön är ökat fokus på fukt. Boverket föreslår utökade allmänna råd om hur konstruktionerna ska kunna uppnå fuktsäkerhet. När det gäller ventilation föreslås att tilluft inte bör behandlas med t.ex. ozon. Båda förslagen tillstyrktes av SWESIAQ.

Greta Smedje

SWESIAQ tar kontakt med kommunerna

Den 1 november gick SWESIAQ ut till alla landets miljö- och hälsoskyddskontor med en uppmaning att utse en kommunkontakt till SWESIAQ. Tanken är att öka kontaktytorna mellan kommunerna, den viktiga gruppen fastighetsägare och SWESIAQ. Vi hoppas bl.a. på hjälp från kontaktpersonerna att föra ut information om SWESIAQ-modellen, kanske i form av innemiljöträffar.

Vårt upprop har fått bra gensvar och hittills har ett trettiotal kommuner anmält sig med en eller flera kontaktpersoner. Om du är miljö- och hälsoskyddsinspektör och vill delta som kontaktperson, skriv till kommunkontakt@swesiaq.se.

Ulrica Olsson, miljöinspektör Södertälje

Vi behöver Din hjälp med att hålla SWESIAQ:s hemsida uppdaterad!

www.swesiaq.se,

SWESIAQ:s hemsida är inte den vackraste. Men efter uppropet i förra nyhetsbrevet har vi nu fått bra hjälp med komma igång med arbetet att föra över informationen till ett modernare program. Sedan kommer hemsidan bli roligare att titta på och lättare att hitta i. Men en hemsida blir aldrig roligare än dess innehåll. Därför behöver vi komma i kontakt med en eller flera personer som hjälper oss att bevaka omvärlden när det gäller innemiljön. Vi skulle vilja att hemsidan var ständigt uppdaterad när det gäller nya rapporter, avhandlingar, möten och konferenser mm. som gäller innemiljön och att det finns aktuella länkar till andra intressanta hemsidor. Skriv några rader och berätta om dig själv eller tipsa oss om någon du känner som kan vara lämplig för jobbet!

Styrelsen@swesiaq.se

SWESIAQ deltar i arbetet med att utveckla KOMIN till en nationell resurs

I förra nyhetsbrevet skrev vi om KOMIN:s ambitioner om att utvecklas till nationellt kompetenscentrum inom innemiljöområdet. I det arbetet deltar numera även SWESIAQ.

Adsorptionsförmågan hos cTrap har testats

cTrap rullas ut för att stoppa emissioner från en golvmatta

Vi har tidigare skrivit om adsorptionsduken cTrap. Den är konstruerad för att stoppa partiklar och VOC samtidigt som den är genomsläpplig för vattenånga. Nu har funktionen testats vetenskapligt.

Har du någon aktivitet som du vill göra reklam för? Skicka ett e-post-meddelande till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet.

På SWESIAQ:s hemsida www.swesiaq.se/ På gång just nu eller i KOMIN:s kalender på www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom innemiljöområdet.

Om du vill avbryta din prenumeration på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se

Här är en länk till artikeln: [Markowicz P, Larsson L. The surface emissions trap: A new approach in indoor air purification. J Microbiol Methods 91:290-294, 2012.](https://doi.org/10.1007/s12241-012-9290-2)

Västsvenska Arbetsmiljödagen i Alingsås 23/10. Tema: Inomhusmiljö och hälsa

Västsvenska Arbetsmiljödagen är en årligen återkommande utbildningsdag för företagshälsovårdspersonal i Västsverige. I år var temat Inomhusmiljö och hälsa och vi höll till i Alingsås. Dagen besöktes av 70 personer: företagsläkare, arbetsmiljöingenjörer, företagssköterskor, miljöinspektörer samt representanter från Arbets- och miljömedicin i Göteborg.

Jonas Brisman, överläkare på Arbets- och miljömedicin sammanfattade kunskapsläget inom området hälsa, fukt och mögel i inomhusmiljön. Företagshälsovården redogjorde för sina erfarenheter. SWESIAQ-modellen presenterades av Linda Hägerhed Engman från SP.

Psykolog Anita Pettersson-Strömbäck från Umeå universitet höll en intressant och engagerad föreläsning där hon belyste vikten av att vara medveten om de psykosociala aspekterna som påverkar allt som involverar människor. Allt från att fylla i en enkät, att människan är en agent som inte kan studeras utan att mätningen i sig själv påverkar oss - till hur riskuppfattningen kan skilja sig mellan experter och berörda individer.

Anita diskuterade även vad som kan hända när en mätning inte visar några brister i den fysiska miljön. Kan man då vänta sig ilska, förnekelse, misstro och krav på nya mätningar? Föreläsningen bjöd på många tänkvärda infallsvinklar på ett komplicerat problem. Ett budskap värt att förmedla kan vara att ”man kan aldrig säga att en annan människas upplevelse inte är sann! Man kan dock ha delade meningar om orsaken”.

Sandra Johannesson och Sara Wennberg, Arbets- och miljömedicin i Göteborg